

Inicijativa mladih za ljudska prava Hrvatska

15 GODINA OTPORA

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2023

YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS
INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA
NISMA E TE RINJVE PËR TË DREJTAT E NJERIUT

INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA HRVATSKA 2023. U BROJEVIMA

200+

sudionika na aktivnostima

40+

objava u medijima

35+

sudjelovanja na konferencijama

28+

sudjelovanja na edukacijama i radionicama

4

radnice

10

aktivista

YIHR

YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS
INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA
NISMA E TE RINJVE PËR TË DREJTAT E NJERIUT

15 GODINA OTPORA

Mreža Inicijativa mladih za ljudska prava je u 2023. godini obilježila dvije posebne obljetnice.

Konferencijom u Beogradu i izdavanjem monografije "Moja inicijativa" obilježeno je 20 godina regionalne mreže.

U Zagrebu je obilježeno 15 godina YIHR Hrvatska premijernom projekcijom dokumentarnog filma "Oni dolaze" i javnom tribinom nakon koje je uslijedilo druženje starih i novih aktivista i podržavatelja.

Protekla godina je za YIHR Hrvatska bila godina pomlađivanja, prisjećanja odakle smo krenulii i preispitivanja kamo idemo.

2023. započela je pokretanjem Aktivističke mreže koja je okupila preko 20 mladih, strastvenih branitelja ljudskih prava koji su tijekom protekle godine sudjelovali u aktivnostima zagovaranja i memorijalizacije. Također smo primili nove mlade članove u Skupštinu, a naš ured je popunjen mladim i bistrim stručnjakinjama za tranzicijsku pravdu koji će nastaviti prenositi misiju i vrijednosti Inicijative na sljedeće generacije.

Zahvaljujemo svima koji su podržavali nas i naše napore tijekom godina i uzbuđeni smo za sva postignuća koja će nova generacija postići u bliskoj budućnosti!

STRATEŠKI OKVIR 2022-2025

VIZIJA

Društvo u Republici Hrvatskoj naučilo je lekcije iz prošlosti i stremi pozitivnoj budućnosti zasnovanoj na poštivanju ljudskih prava, građanskim vrijednostima i vladavini prava.

MISIJA

Naš rad preispituje nasljeđe devedesetih godina, želi spriječiti ponavljanje sukoba te izgraditi društvo zasnovano na poštivanju ljudskih prava. To činimo omogućujući mladima da postanu tolerantni građani koji kritički misle o prošlosti te koji institucije aktivno pozivaju na odgovornost kroz učinkovito zagovaranje i aktivizam.

VRIJEDNOSTI

Odgovornost
Antinacionalizam i antifašizam
Uključivost
Hrabrost
Solidarnost

STRATEŠKI CIJEVI 2022-2025

SC1

Ohrabriti mlade i podržati ih da promijene stavove te da se učinkovito bore protiv porasta nacionalizma iz 1990-ih i njegovih posljedica

SC2

Pobrinuti se za to da ključne institucije poduzmu korake kako bi se odgovorno suočavale s prošlošću, što uključuje i učinkovitu implementaciju mehanizama tranzicijske pravde

SC3

Osnažiti mlade u razvoju kritičkog mišljenja, samoorganizaciji i uvođenju pozitivnih društvenih promjena, s posebnim fokusom na mlade u riziku od marginalizacije i mlade s područja pogođenih ratom

PROGRAMI 2022-2025

SUOČAVANJE S PROŠLOŠĆU I ZAGOVARANJE

Program je usmjeren na strukturirano i kontinuirano praćenje i javno zagovaranje vezano uz nasljeđe ratova 1990-ih u Hrvatskoj i provedbu mehanizama tranzicijske pravde.

Kao human-rights watchdog pratimo odnos visokih državnih dužnosnika prema osuđenim ratnim zločincima, stavove prema ratnim zločinima tijekom vojno-redarstvenih operacija, kreiranje politike sjećanja te primjenu ustavnog prava za zaštitu i promicanje prava naroda manjine.

Surađujemo s regionalnim uredima YIHR-a i drugim partnerima koji dijele naše vrijednosti i viziju poštivanja i zagovaranja ljudskih prava.

U sljedećem strateškom razdoblju bit ćemo usmjereni na podizanje svijesti javnosti, edukaciju mladih, te zagovaranje vezano uz uključenost hrvatskog vojnog i političkog vrha u rat u Bosni i Hercegovini (1992.-1994.) i odgovornost za ratne zločine.

Kroz memorijalizacijske aktivnosti na nacionalnoj i regionalnoj razini adresirat ćemo događaje koji su obilježili devedesete, a koji su nacionalističkim dominantnim narativima sjećanja namjerno zaobiđeni i prepreka su boljem povezivanju nekad blisko povezanih društva, čuvat ćemo sjećanje na sve civilne žrtve rata, gradit ćemo inkluzivne i odgovorne prakse sjećanja pružajući priliku donositeljima odlukama i visokim dužnosnicima za preuzimanje dobrih pristupa izgradnji kulture sjećanja od civilnog društva.

PROGRAMI 2022-2025

EDUKACIJA MLADIH I AKTIVIZAM

Osmišljavamo i provodimo neformalne obrazovne programe za mlade koristeći poboljšane i nove obrazovne programe, metodološki usmjerene na različite oblike interaktivnih radionica i predavanja o događajima iz 1990-ih.

Usredotočene smo na primjere masovnih kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava, pojedince i pokrete koji su nastojali očuvati i održati mir, uspješne prakse u području simboličnih reparacija, perspektive i potrebe za unapređenjem institucija iz inozemnih primjera, te komparativne prakse inkluzivnih komemoracija.

Naši programi neformalnog obrazovanja imaju za cilj izgraditi vještine, znanja i stavove potrebne za prepoznavanje i rješavanje složenih problema u zajednici. Ova vrsta edukacije uključuje strukturirane obrazovne programe, radionice i webinare, studentske posjete i treninge prvenstveno namijenjene mladima iz ekonomski depriviranih područja posebno izloženih porastu nacionalizma usko povezanog s neriješenim nasljeđem ratova 1990-ih.

Potičemo i jačamo aktivizam mladih, pružamo mentorsku i partnersku podršku za zagovaranje i razvijanje znanja i vještina kojima mladi mogu doprinijeti boljem životu u lokalnim zajednicama.

Međusobnim povezivanjem i koordinacijom mladih aktivista gradimo stabilnu i održivu aktivističku mrežu koja može očuvati i podržati njihovu motivaciju za aktivizam u području ljudskih prava i stvaranje odgovornijih društava u odnosu na teret prošlosti.

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

Mladima iz Hrvatske i regije pružamo prilike za susrete, razmjenu iskustava i učenje od svojih vršnjaka, stručnjaka i aktivista različitih etničkih pripadnosti i ideoloških profila.

Želimo da mladi posjeduju činjenično znanje o povredama ljudskih prava i zločinima počinjenim u Hrvatskoj i regiji tijekom devedesetih te da su spremni prepoznati ulogu koju je u tome imala njihova vlastita država.

Oborujemo mlade vještinama, znanjem i alatima da se bore protiv diskriminacije na etničkoj osnovi i zagovaraju pomirenje na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini.

Inspiriramo mlade da prihvaćaju i/ili stvaraju narative utemeljene na činjenicama, kao i uključive memorijalizacijske prakse vezane uz devedesete te potiču svoje lokalne zajednice da sudjeluju u tom procesu.

Stoga smo u 2023. godini održale sljedeće aktivnosti:

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

MLADI SE SJEĆAJU ZABORAVLJENIH

U siječnju 2023. zajedno s našim aktivistima bili smo na manifestaciji “Biramo mir” u Vukovaru. Obilježili smo završetak Mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja u organizaciji Zaklade Friedrich Ebert i Europskog doma Vukovar. U ožujku smo uoči 30. godišnjice ratnih zločina u Ahmićima prikazali i razgovarali o filmu “Zločini pred Tribunalom: Središnja Bosna”.

U veljači smo organizirali Edukativno-aktivistički dan “Mladi se sjećaju zaboravljenih”. Informirali smo generacije rođene nakon ratova devedesetih o događajima iz nedavne prošlosti o kojima ne uče u školi niti slušaju kroz javni diskurs. Željeli smo ih potaknuti da rade na izgradnji društva temeljenog na solidarnosti, toleranciji i ljudskim pravima kroz upoznavanje potpune istine o ratovima 90-ih i odavanjem počasti svim civilnim žrtvama rata bez obzira na njihovu nacionalnu i etničku pripadnost. Nakon upoznavanja činjenica o zločinima počinjenim u Gradu Zagrebu, obišli smo neobilježena mjesta kršenja ljudskih prava, uključujući Paviljon 22 Zagrebačkog velesajma, kao i lokacije u Poljaničkoj i Gajevoj ulici. Cjelokupno iskustvo saželi smo u video.

Osvrćući se na događaj, jedan od sudionika Edukativno-aktivističkog dana istaknuo je: „Sjećanje na nevine žrtve rata, sukoba i kršenja ljudskih prava nije samo osvrt na prošlost, već i pogled u budućnost.

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

MLADI SE SJEĆAJU ZABORAVLJENIH

U travnju smo zajedno s YIHR BiH i Fondacijom Friedrich Ebert iz Bosne i Hercegovine organizirali studijsku posjetu u Ahmiće i Trusinu uoči 30. godišnjice ratnih zločina počinjenih u tim mjestima u Bosni i Hercegovini.

Tijekom studijskog putovanja „Mladi se sjećaju zaboravljenih“ susreli smo se s predstavnicima udruga žrtava i vjerskih zajednica kako bismo razgovarali o ratnim zločinima počinjenim u travnju 1993. godine i posljedicama tih zločina za današnje društvo.

Prije posjeta Ahmićima i Trusini, okupili smo mlade ljude iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine u Sarajevu kako bi se upoznali s tim ratnim zločinima i pravosudnim procesima koji su uslijedili kao i o društvenim posljedicama zločina i problemu institucionalnog zaborava.

Sudionici su istaknuli da osjećaju dužnost informirati se i podijeliti stečena znanja s drugima, svojim obiteljima, prijateljima i širom zajednicom jer vjeruju da promjena počinje od svakoga od nas.

Sudionica posjete i članica Aktivističke mreže Dora Tomljanović fotografirala je tijekom izleta, a potom i producirala jednogminutni film „Minuta šutnje“. Film je ušao u službenu selekciju za grand prix na Hrvatskom festivalu jednogminutnog filma u Požegi. Dorin film ušao je među 60 najboljih od preko 400 prijavljenih jednogminutnih filmova.

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

MLADI SE SJEĆAJU ZABORAVLJENIH

Od 29. travnja do 6. svibnja 2023. sudjelovali smo u organizaciji i realizaciji interdisciplinarnog studijskog putovanja “Mjesta sjećanja na kulturalne traume”. Tijekom putovanja obišli smo mjesta stradanja u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini iz razdoblja Drugog svjetskog rata i ratova devedesetih godina prošlog stoljeća. Ovaj studijski posjet rezultat je suradnje sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, Fakulteta za medije i komunikacije Sveučilišta Singidunum u Beogradu i organizacija civilnog društva. Sudionici su bili mladi iz Hrvatske i Srbije

Ovo su neki od dojmova koje su podijelili s nama:

“Više nego prenositi poruke, htio bih primjenjivati iskustva s putovanja u svakodnevici - aktivnije i kritičnije se pozicionirati prema svakom obliku nacionalizma, šovinizma i imperijalizma.”

“Ispričati sve ispovijesti, potruditi se i ispraviti zablude, otkriti stvari koje nemaju nimalo mjesta u javnom prostoru te nakon svega malo vremena provesti u kontemplaciji.”

“Ahmići su me uništili. Osjećam prazninu i sram, ali i kao dosada, u rukama imamo alat da to više nikad ne dozvolimo.”

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

MLADI SE SJEĆAJU ZABORAVLJENIH

U rujnu je obilježena 30. obljetnica stradanja civila tijekom vojno-redarstvene akcije Medački džep. U sklopu naših studijskih posjeta „Mladi se sjećaju zaboravljenih“, zajedno sa Srpskim narodnim vijećem organizirali smo studijsko putovanje u okolicu Gospića.

Mladi iz Srbije i Hrvatske pridružili su nam se u obilasku gotovo pustih mjesta Divoselo, Medak i Počitelj. Bili smo i na zajedničkoj komemoraciji 16. rujna.

Kroz studijska putovanja doprinosimo dekonstrukciji prevladavajuće predodžbe o „našim“ i „njihovim“ žrtvama na nacionalnoj osnovi. Educiranjem o počinjenim zločinima, obilaskom mjesta stradanja, razgovorima sa mještanima i obiteljima žrtava, nastojimo saznati više o ratnim događanjima i pokazati da postoje predstavnici mlađih generacija rođenih nakon rata koji žele očuvati ovo sjećanje. Čak i kada se sjećanje odnosi na sramotne dijelove naše prošlosti.

Obilaskom okolice Gospića, gdje su 1993. godine počinjeni ratni zločini koji su potom opširno sudski dokumentirani, nastojimo potaknuti osjećaj empatije, kritičkog promišljanja događaja iz prošlosti i poštovanja prema svim žrtvama rata. Također se zalažemo da vlasti odgovorno i uključivo pristupe obilježavanju ovih zločina.

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

MLADI SE SJEĆAJU ZABORAVLJENIH

Prisjetili smo se civilnih žrtava rata sudjelovanjem na komemoraciji u organizaciji Srpskog narodnog vijeća održanoj 3. kolovoza u Doljanima. U nazočnosti obitelji žrtava održali smo govor u kojem smo se ispričali onima koji su tijekom i nakon Oluje prošli kroz neka od najtežih životnih razdoblja. Pritom smo naglasili:

“Ovom isprikom želimo pridonijeti izgradnji drugačije Hrvatske. Želimo da Hrvatska bude zajednica temeljena na vladavini prava, pravnoj sigurnosti, istini, jednakosti, demokraciji i ljudskim pravima. Želimo da Hrvatska bude društvo pomirenja koje se ne boji svoje prošlosti, već iz nje uči lekcije za budućnost.”

Cijeli govor koji smo tom prilikom održali možete pronaći [ovdje](#).

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

MLADI SE SJEĆAJU ZABORAVLJENIH

U prosincu smo u Karlovcu organizirali četvrtu edukativno-aktivističku školu tranzicijske pravde za 17 mladih iz Hrvatske.

Škola je uključivala predavanja domaćih i stranih stručnjaka, interaktivne radionice, izlete i razgovore sa suvremenicima ratnih zbivanja u Karlovcu.

O važnosti provođenja obrazovnih programa usmjerenih na poticanje cjelovitog razumijevanja povijesnih događaja svjedoči i jedno od razmišljanja sudionika: „Zajednica kojoj pripadam je homogena, ovakva škola mi je jako važna za moj akademski razvoj i pročišćavanje ideja.“

Stav jednog od predavača iz škole poklapa se s mišljenjem mladih koji su sudjelovali u programu: „Škola tranzicijske pravde zasigurno je jedini obrazovni program u Hrvatskoj na kojem mladi mogu stjecati znanja o ratovima 90-ih godina prošlog stoljeća. u regiji koji se temelje na činjenicama.“

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

AKTIVISTIČKA MREŽA

Godine 2023. službeno smo pokrenuli našu Aktivističku mrežu. Kroz ovu Mrežu želimo otvoriti još jedna vrata za sve one koji traže priliku da se izraze i podijele svoja razmišljanja i dileme; oni koji žele praktično primijeniti svoje znanje, steći nove informacije o temama vezanim za prošlost i razumjeti kako oni utječu na njihovu sadašnjost i budućnost. Zamišljamo ga kao priliku za one koji se žele kreativno izraziti jer su motivirani graditi okruženje temeljeno na solidarnosti, međusobnom razumijevanju i toleranciji.

Tijekom prvog sastanka Aktivističke mreže zajednički smo razmišljali o aktivnostima koje želimo organizirati, među kojima su: razmjena znanja među kolegama, projekcije filmova, posjeti muzejima i kulturnim događanjima praćeni razgovorima s gostima predavačima, book club, istraživanje i pisanje, provjera činjenica, susreti s vršnjacima u sklopu regionalnih razmjena mladih, posjeti (ne)obilježenim mjestima zločina iz ratova 1990-ih, razgovori sa žrtvama i svjedocima, razvijanje kreativnih strategija zagovaranja za poboljšanje politike pamćenje i podržavanje uključive kulturu sjećanja, radionice osnaživanja, organiziranje prosvjeda itd.

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

AKTIVISTIČKA MREŽA

Članovi Aktivističke mreže u lipnju su posjetili izložbu „Objektiv NDH: opasni i nepoćudni po javni red i sigurnost“ koju su postavili Javna ustanova Spomen područje Jasenovac i Srpsko narodno vijeće. Izložba je postavljena u Muzeju grada Zagreba i temelji se na policijskim zapisnicima o uhićenjima građana koji su živjeli u Zagrebu 1941. i 1942. godine.

U sklopu programa razmjene znanja o iskustvima i dobrim praksama u oblasti suočavanja s prošlošću, ugostili smo kolege iz Memorijalnog centra Srebrenica koji su predstavili svoj rad našoj Aktivističkoj mreži. Također smo ih detaljnije upoznali s našim aktivnostima i ciljevima, posebice onima koji se tiču doprinosa civilnog društva procesima izgradnje inkluzivne kulture sjećanja kao i onima koji se tiču programa neformalnog obrazovanja mladih i kreativnih zagovaračkih aktivnosti.

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

AKTIVISTIČKA MREŽA

Krajem srpnja, uoči obljetnice stradanja civila i kršenja ljudskih prava tijekom i nakon vojno-redarstvene operacije Oluja, sudjelovali smo na sastanku s potpredsjednicom Vlade Republike Hrvatske gđom Anjom Šimpragom. Tijekom ovog sastanka kojem smo prisustvovali s članovima naše Aktivističke mreže razgovarali smo o temama vezanim uz važnost izgradnje inkluzivnog sjećanja na sukobe iz 1990-ih. Dotaknuli smo se i procesa izgradnje povjerenja i pomirenja u kontekstu međuetničkih odnosa u postkonfliktnom hrvatskom društvu te razgovarali o perspektivama za nove generacije rođene nakon ratova 1990-ih. Na kraju, razgovarali smo o njezinom radu u kontekstu ovih tema.

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

POLITICAL YOUTH NETWORK (PYN)

PYN (Mreža stranačkih organizacija mladih) je jedinstvena platforma u regiji koja okuplja mlade predstavnike 42 političke stranke iz sedam zemalja (BiH, Crna Gora, Hrvatska, Kosovo, Sjeverna Makedonija, Slovenija, Srbija).

U siječnju i veljači održali smo dva webinar za politički aktivne mlade s namjerom poticanja razgovora o aktualnostima među vršnjacima iz susjednih zemalja. Prvi webinar „Razgovarajmo o tome što je novo na Zapadnom Balkanu?“ pružio je priliku mladima da od stručnog analitičara za zemlje Zapadnog Balkana Adnana Čerimagića čuju više o aktualnostima i regionalnim izazovima.

Povodom obilježavanja godinu dana od početka agresije na Ukrajinu, o utjecaju tog rata na mir i stabilnost na Zapadnom Balkanu razgovarali smo tijekom drugog webinar „Godinu dana nakon početka agresije na Ukrajinu: Posljedice i utjecaj na stabilnost i odnose među postjugoslavenskim državama.“ Uvodnu riječ i moderaciju rasprave održala je Senada Šelo Šabić, viša znanstvena suradnica u Institutu za razvoj i međunarodne odnose, čija su istraživanja usmjerena na Jugoistočnu Europu.

Krajem srpnja uspješno smo održali prvi u nizu regionalnih News Cafe webinar za politički aktivne mlade.

Sudionici iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije prisustvovali su webinaru pod nazivom “Tranzicijska pravda: ključni pojmovi i njihovo mjesto u postkonfliktnim društvima”, koji je vodila naša pripravnica, Eve Jones sa Sveučilišta Newcastle u Ujedinjenom Kraljevstvu.

The poster is orange and white. At the top left is the PYN logo (Political Youth Network) and at the top right is the YIHR logo (Youth Initiative for Human Rights). The main title is 'TRANSITIONAL JUSTICE: KEY CONCEPTS AND THEIR PLACE IN POST-CONFLICT SOCIETIES'. Below it, it says 'Political Youth Network Webinar'. A circular photo of Eve Jones is on the left. On the right, it says 'THURSDAY 27 JULY 17:00- 18:00' and 'JOIN US ON ZOOM'. At the bottom left, there is a microphone icon and the name 'Eve Jones'.

SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

POLITICAL YOUTH NETWORK (PYN)

Od 10. do 13. svibnja organizirali smo “Regionalnu PYN konferenciju za mlade u Beogradu: Pomiriti prošlost, izgraditi budućnost”. Na konferenciji je sudjelovalo 46 mladih političara i aktivista iz osam zemalja PYN-a.

Teme obrađene kroz gostujuća predavanja, radionice i panele tijekom konferencije bile su: tranzicijska pravda i pitanje nestalih osoba, svakodnevno političko djelovanje u zajednicama i društvima u postjugoslavenskim državama, prepoznavanje negativnih posljedica nacionalizma i njegovo razlikovanje od domoljublja, zagovaranje i lobiranje za promicanje i zaštitu prava ranjivih društvenih skupina kao i oblici aktivističkog djelovanja u rasponu od građanskog neposluha do institucionalnog otpora. Tijekom konferencije održana je i Godišnja skupština PYN-a.

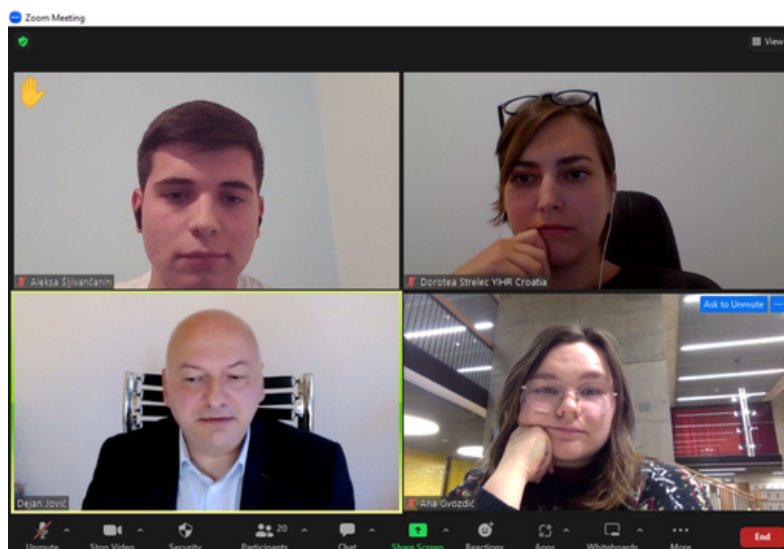
SC1: OHRABRITI MLADE I OMOGUĆITI IM DA PROMIJENE STAVOVE TE DA SE BORE PROTIV PORASTA NACIONALIZMA IZ 1990-IH I NJEGOVIH POSLJEDICA

POLITICAL YOUTH NETWORK

U listopadu 2023. održali smo naš drugi regionalni News Cafe webinar „Međunarodni odnosi i vanjskopolitička analiza zemalja Zapadnog Balkana“ koji je vodio istaknuti znanstvenik u tom području, profesor Dejan Jović.

Događaj je izazvao veliki interes, s 18 entuzijastičnih mladih sudionika koji dolaze iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Kosova, Crne Gore, Filipina, Sjedinjenih Država i Srbije. Profesor Jović dao je temeljit uvod u međunarodnu politiku i doveo u pitanje uvriježeno mišljenje da su ekonomski interesi primarni pokretači vanjske politike ističući važnost ideja i identiteta kao značajnih snaga koje oblikuju međunarodne interakcije.

Diferencijacija koju je profesor Jović napravio između vanjske i unutarnje politike bila je jedan od naglasaka njegova izlaganja. Profesor Jović razotkrio je uvriježeno mišljenje da se političke stranke udružuju radi nacionalnog interesa u vanjskoj politici. Istaknuo je kako vanjska politika može biti predmet spora s obzirom da nacije na međunarodnoj sceni često imaju različite identitete i ciljeve. Profesor Jović oslonio se na stručnost Henryja Kissingera kako bi naglasio da status nacije kao velike sile ne ovisi samo o velikoj viziji vanjske politike, već o njezinoj sposobnosti da odredi prioritete i strateški se uključi u specifična međunarodna pitanja.

SC2: POBRINUTI SE ZA TO DA KLJUČNE INSTITUCIJE PODUZMU KORAKE KAKO BI SE ODGOVORNO SUOČAVALE S PROŠLOŠĆU, ŠTO UKLJUČUJE I UČINKOVITU IMPLEMENTACIJU MEHANIZAMA TRANZICIJSKE PRAVDE

Stavljamo u fokus javnosti pojedince koji su se suprotstavljali ratu u devedesetim godinama, javno smo komemorirale civilne žrtve rata bez obzira na njihovu etničku pripadnost i nacionalno porijeklo.

Želimo jačati javna svijest o odgovornostima institucija za odgovorno suočavanje s prošlošću kroz mehanizme tranzicijske pravde.

Stvaramo alternativne narative temeljene na činjenicama o ulozi i postupcima (uključujući zločine) hrvatskog političkog i vojnog vodstva u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini tijekom devedesetih godina.

Stoga smo u 2023. godini održale sljedeće aktivnosti:

SC2: POBRINUTI SE ZA TO DA KLJUČNE INSTITUCIJE PODUZMU KORAKE KAKO BI SE ODGOVORNO SUOČAVALE S PROŠLOŠĆU, ŠTO UKLJUČUJE I UČINKOVITU IMPLEMENTACIJU MEHANIZAMA TRANZICIJSKE PRAVDE

ZAGOVARANJE

Zagovaranje smo nastavili u prva tri mjeseca 2023. godine. Zajedno s Inicijativom mladih za ljudska prava Bosne i Hercegovine reagirali smo na napade i nasilje na sportskom natjecanju na Ilidži (Bosna i Hercegovina). Izvijestili smo širu javnost o detaljima napada, oštro osudili nasilje te ukazali na hitnu potrebu da nadležni reaguju u slučajevima govora mržnje i zločina iz mržnje.

Povodom grafita mržnje u Čapljini u Bosni i Hercegovini, podsjetili smo javnost na zločine počinjene u logoru Dretelj, u blizini mjesta na kojem su grafiti ispisani. Potaknuli smo hrvatskog premijera Andreja Plenkovića i predsjednika Zorana Milanovića da svoju potporu razvoju Bosne i Hercegovine prema europskim vrijednostima i međunarodnim standardima ljudskih prava iskažu preuzimanjem odgovornosti za političke i vojne pogreške svojih prethodnika.

Na poziv Centra za nenasilnu akciju pridružili smo se bivšim logorašima u logorima koji su formirani tijekom 1990-ih. Mirovni aktivisti, novinari i ratni veterani zajednički su posjetili pet neobilježenih mjesta zatočenja, mučenja i stratišta u Bosni i Hercegovini i podržali javni apel o važnosti jednakog poštovanja prema svim žrtvama.

Na poziv Memorijalnog centra u Srebrenici sudjelovali smo u studijskoj posjeti Memorijalnom centru kako bismo se upoznali s njihovim radom i razmijenili znanja iz oblasti suočavanja s prošlošću. Također smo ojačali suradnju u oblastima memorijalizacije i borbe protiv revizionizma i negiranja genocida.

SC2: POBRINUTI SE ZA TO DA KLJUČNE INSTITUCIJE PODUZMU KORAKE KAKO BI SE ODGOVORNO SUOČAVALE S PROŠLOŠĆU, ŠTO UKLJUČUJE I UČINKOVITU IMPLEMENTACIJU MEHANIZAMA TRANZICIJSKE PRAVDE

ZAGOVARANJE

Osnivanje Muzeja Hrvatskog vijeća obrane (HVO) počelo je krajem veljače u blizini Mostara. Muzej se postavlja na mjestu gdje je bio logor poznat kao “Heliodrom” u koji su pripadnici HVO-a zatvarali, uglavnom bošnjačke, ali i srpske, ratne zatočenike i civile. Kako bismo pokrenuli dijalog oko ovog problema i upoznali javnost sa stavovima žrtava o osnivanju ovog muzeja, razgovarali smo s Emirom Hajdarevićem, predsjednikom Udruženja logoraša Mostar i bivšim zatočnikom logora Heliodrom.

SC2: POBRINUTI SE ZA TO DA KLJUČNE INSTITUCIJE PODUZMU KORAKE KAKO BI SE ODGOVORNO SUOČAVALE S PROŠLOŠĆU, ŠTO UKLJUČUJE I UČINKOVITU IMPLEMENTACIJU MEHANIZAMA TRANZICIJSKE PRAVDE

ZAGOVARANJE

U svibnju 2023. zajedno s Inicijativom mladih za ljudska prava Srbija zajedno smo se prisjetili stradalih civila na području zapadne Slavonije i Zagreba u svibnju 1995. Zahtijevali smo od najviših dužnosnika da se 2. svibnja proglasi spomen-danom u Hrvatskoj za sve civilne žrtve rata i omogućiti njegovo obilježavanje na prikladnom mjestu.

Isticali smo da ratni zločinac Dario Kordić trideset godina nakon masakra u Ahmićima nema suosjećanja sa žrtvama ni nakon odslužene zatvorske kazne za zločin. Zatražili smo i od hrvatskog predsjednika Zorana Milanovića podršku i vidljivost žrtvama rata. Štoviše, tražili smo priznanje da su zločini počinjeni, kao i da se Kordiću oduzmu počasna državna odlikovanja koja je ranije dobio.

Udružili smo se s našom Aktivističkom mrežom kako bismo obilježili 8. svibnja, značajan datum kada bi bio Aleksandra Zec imala rođendan. Zalagali smo se za postavljanje spomen obilježja ubijenim članovima obitelji Zec u Zagrebu. Naši napori zagovaranja naglasili su važnost poštivanja odgovornih standarda u obilježavanju sjećanja na civilne žrtve rata.

SC2: POBRINUTI SE ZA TO DA KLJUČNE INSTITUCIJE PODUZMU KORAKE KAKO BI SE ODGOVORNO SUOČAVALE S PROŠLOŠĆU, ŠTO UKLJUČUJE I UČINKOVITU IMPLEMENTACIJU MEHANIZAMA TRANZICIJSKE PRAVDE

ZAGOVARANJE

Ovog prosinca naši aktivisti Nikola Kožul i Senna Šimek održali su zajednički komemorativni govor na komemoraciji ubijenim članovima obitelji Zec na zagrebačkom Sljemenu. Na komemoraciji su sudjelovali i članovi naše aktivističke mreže, simbolizirajući važnost uloge novih generacija u očuvanju sjećanja na civilne žrtve manjina u Hrvatskoj.

Ova će se komemoracija posebno pamtili po otkrivanju spomen-ploče na nekadašnjem planinarskom domu Adolfovac kojom je fizički, javno obilježeno mjesto stradanja obitelji Zec.

Počinitelji zločina spominju se i na spomen ploči, koja predstavlja presedan u obilježavanju stradanja srpske manjine tijekom ratova devedesetih u Hrvatskoj. Ubojstvo Marije, Mihajla i Aleksandre Zec bio je zločin iz mržnje, a neposredni počinitelji ovog ubojstva nikada nisu odgovarali.

Naše zagovaračke napore i važnost suradnje s civilnim društvom u izgradnji inkluzivne kulture sjećanja prepoznao je i Grad Zagreb koji je postavio spomen ploču i javno istaknuo zasluge YIHR-a.

SC3: OSNAŽITI EKONOMSKI DEPRIVIRANE MLADE I ONE IZ RATOM POGOĐENIH LOKALNIH ZAJEDNICA U KRITIČKOM MIŠLJENJU, SAMOORGANIZACIJI I UVOĐENJU POZITIVNIH DRUŠTVENIH PROMJENA

Želimo da mladi iz ratom pogođenih i/ili ekonomski depriviranih područja kritički misle i razumiju duboko ukorijenjene probleme u svojim zajednicama.

Motiviramo ih i pružamo im vještine i primjenjiva znanja potrebna da u svojim zajednicama povedu aktivnosti koje dovode do društvenih promjena.

Želimo da su mladi hrabri i opremljeni da se bore protiv porasta nacionalizma i grade uključive zajednice, između ostalog i kroz lokalno zagovaranje ljudskih prava.

Stoga smo u 2023. godini provele sljedeće aktivnosti:

SC3: OSNAŽITI EKONOMSKI DEPRIVIRANE MLADE I ONE IZ RATOM POGOĐENIH LOKALNIH ZAJEDNICA U KRITIČKOM MIŠLJENJU, SAMOORGANIZACIJI I UVOĐENJU POZITIVNIH DRUŠTVENIH PROMJENA

EDUKACIJA

YIHR i HERMES - Hrvatska edukacijska i razvojna mreža za evoluciju sporazumijevanja organizirali su krajem svibnja i početkom lipnja u Zagrebu Trening za edukator_ice mirovnog aktivizma za sudionike od 18 do 30 godina iz različitih dijelova Hrvatske.

Polaznici treninga proširili su svoja znanja o ljudskim pravima i mirovnom aktivizmu tijekom 1990-ih u Hrvatskoj i regiji kako bi prepoznali i suprotstavili se porastu nacionalizma i njegovim posljedicama danas.

Sudjelovanjem u edukaciji dodatno su razvili svoje vještine facilitacije, rada s mladima, organiziranja događanja u lokalnoj zajednici i postizanja pozitivnih društvenih promjena kroz razvoj kritičkog mišljenja i vještina samoorganizacije te rada s mladima i facilitacijskih vještina.

SC3: OSNAŽITI EKONOMSKI DEPRIVIRANE MLADE I ONE IZ RATOM POGOĐENIH LOKALNIH ZAJEDNICA U KRITIČKOM MIŠLJENJU, SAMOORGANIZACIJI I UVODENJU POZITIVNIH DRUŠTVENIH PROMJENA

EDUKACIJA

Uz našu podršku, trenerica Karla Birkić iskoristila je znanja i vještine koje smo prenijeli na Treningu za trenere građanske odgovornosti, ljudskih prava i mirovnog aktivizma održanom u proljeće održavši radionice za mlade u tri lokalne zajednice. U Zadru je održana radionica za srednjoškolce koji kroz formalno obrazovanje nisu imali priliku učiti o mirovnom aktivizmu i ljudskim pravima. Njihov prvi susret s metodama participativnog neformalnog obrazovanja upoznao ih je s novim konceptima.

U Osijeku i Slatini radionice su održane u prostorijama lokalnih udruga: Dkolektiv - organizacije za društveni razvoj i Udruge mladih KRIK, a bile su otvorene za sve zainteresirane mlade ljude, koji su pokazali veliku želju za učenjem i aktivnim sudjelovanjem u rasprave.

U Zagrebu smo održali radionicu za mlade u Klubu studenata Filozofskog fakulteta. Činjenice vezane uz to razdoblje odlučili smo približiti studentskoj populaciji kroz kviz "Ratne devedesete". Također smo iskoristili ovu priliku da ih educiramo o mirovnom aktivizmu. Korištenje kvizova kao metode učenja pokazalo se iznimno uspješnim jer je dvorana bila popunjena, a aktivno je sudjelovalo sedam ekipa.

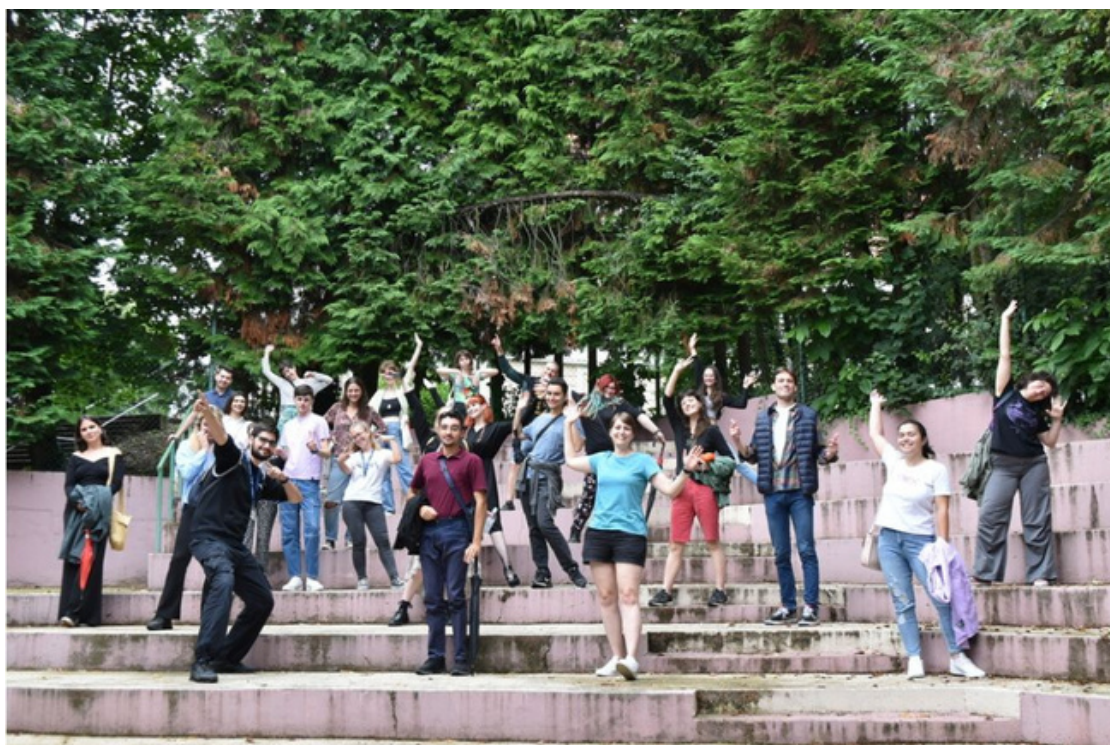
SC3: OSNAŽITI EKONOMSKI DEPRIVIRANE MLADE I ONE IZ RATOM POGOĐENIH LOKALNIH ZAJEDNICA U KRITIČKOM MIŠLJENJU, SAMOORGANIZACIJI I UVOĐENJU POZITIVNIH DRUŠTVENIH PROMJENA

EDUKACIJA

Zajedno sa YIHR Srbija organizovali smo Regionalnu ljetnu aktivističku školu “I ŠČa ćemo sad?” u Daruvaru od 2. do 8. srpnja. U školi je sudjelovalo preko 25 mladih iz Hrvatske i Srbije. Tijekom pet tematskih radnih dana sudionici su imali priliku steći znanja o promicanju i zaštiti ljudskih prava, posebice prava nacionalnih manjina. Također su postali svjesni prevladavajućih predrasuda i stereotipa prema “drugima”. Štoviše, naučili su razlikovati pojmove kao što su nacionalizam i domoljublje, činjenice i narative, te razumjeti kako oni utječu na ostvarivanje individualnih i kolektivnih ljudskih prava, kako u prošlosti tako i danas.

Na kraju programa skupili smo brojne pozitivne dojmove sudionika, a evo jednog od njih:

“Iz prve sam ruke čuo kakva je bila poslijeratna atmosfera u Daruvaru. Bilo mi je iskreno drago čuti kako se zajednica ponovno počela okupljati i živjeti zajedno kroz kulturno-zabavna događanja. Kroz razgovore sam shvatio da rat definitivno nije sukob između cijelih država nego sukob među visokopozicioniranim pojedincima, a civili su ti koji najviše ispaštaju u svakom smislu.”

POSEBNA PRIZNANJA

Programska direktorica Inicijative mladih za ljudska prava Branka Vierda primila je priznanje "Obični heroji" Centra za postkonfliktna istraživanja (PCRC) za aktivno promicanje vrijednosti pravde, mira i pomirenja. U razgovoru za Portal Novosti istaknula je sljedeće: *"Želja nam je da u budućnosti nemamo posla jer bi to značilo da su oni koji nose teret najveće odgovornosti, a to su oni na političkim pozicijama, prepoznali da Vrijednost mira, kvalitetnog (su)života, tolerancije i razumijevanja jedini je put koji društvu donosi svestrani prosperitet."*

Branka je također bila dobitnica nagrade "Krunoslav Sukić" za promicanje mirotvorstva, nenasilja i ljudskih prava koju dodjeljuje Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek za 2023. godinu. Nagrada je rezervirana za iznimne pojedince koji svojim djelovanjem ostavljaju trag u nastojanjima izgradnje održivog mira i kulture nenasilja u Republici Hrvatskoj i okruženju.

POSEBNA PRIZNANJA

Na poziv Centra za postkonfliktna istraživanja (PCRC) i Rockefeller Brothers Funda sudjelovali smo na konzultativnom sastanku na temu „Reparativne strategije i tranzicijska pravda na Zapadnom Balkanu“. Sastanak je bio dio Zapadnobalkanske koalicije za prevenciju genocida i masovnih zločina na kojem smo sudjelovali zajedno s preko 20 organizacija civilnog društva iz regije.

Između ostalog, istaknuli smo da je važno promatrati izgradnju povjerenja i pomirenja na području Zapadnog Balkana kroz implementaciju mehanizama tranzicijske pravde na nacionalnoj i regionalnoj razini. Za poboljšanje procesa pomirenja, regija Zapadnog Balkana trebala bi uključivati i Hrvatsku. Iako je Hrvatska 1. srpnja obilježila deset godina članstva u Europskoj uniji, procesi tranzicijske pravde u Hrvatskoj još su daleko od završetka.

Zajedno sa kolegama iz YIHR Srbija i YIHR Kosovo i drugim stručnjacima iz područja izgradnje inkluzivne kulture sjećanja, sudjelovali smo na prvoj međunarodnoj školi o transformaciji sukoba i izgradnji mira. Školu su organizirali Bloody Sunday Trust, International Coalition of Sites of Conscience i Ulster University International u gradu Derryju u Sjevernoj Irskoj. Tijekom seminara učili smo i razgovarali o pristupima, metodama i izazovima suočavanja s nasilnom prošlošću u Sjevernoj Irskoj i na Zapadnom Balkanu.

POSEBNA PRIZNANJA

Iznimno nam je drago što je rad mladih uključenih u aktivnosti naše Aktivističke mreže prepoznat u regiji! U Memorijalnom centru Srebrenica-Potočari 10. srpnja 2023. godine po četvrti put dodijeljena je novinarska nagrada „Nino Ćatić“ u pet kategorija. Ovom prilikom našoj aktivistici Aurori Rakić uručeno je posebno priznanje za doprinos u promicanju istine o genocidu u Srebrenici.

Konačno, Studijska grupa za regionalnu stabilnost u jugoistočnoj Europi izdala je preporuke Europskoj uniji i Sjedinjenim Američkim Državama da podrže projekt Regionalne mreže Inicijative mladih za ljudska prava Zajednički narativi. Potaknuli su donatorske zajednice da financiraju i promoviraju ovaj projekt kao vodeći projekt civilnog društva.

HVALA DONATORIMA INICIJATIVE U 2023. GODINI

**National Endowment
for Democracy**
Supporting freedom around the world

WINNER OF
Vaclav Havel
Human Rights Prize 2019

Le Prix des **2019**
droits de l'homme
de la République française

Ožujak 2024

YIHR

YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS
INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA
NISMA E TE RINJVE PËR TË DREJTAT E NJERIUT